

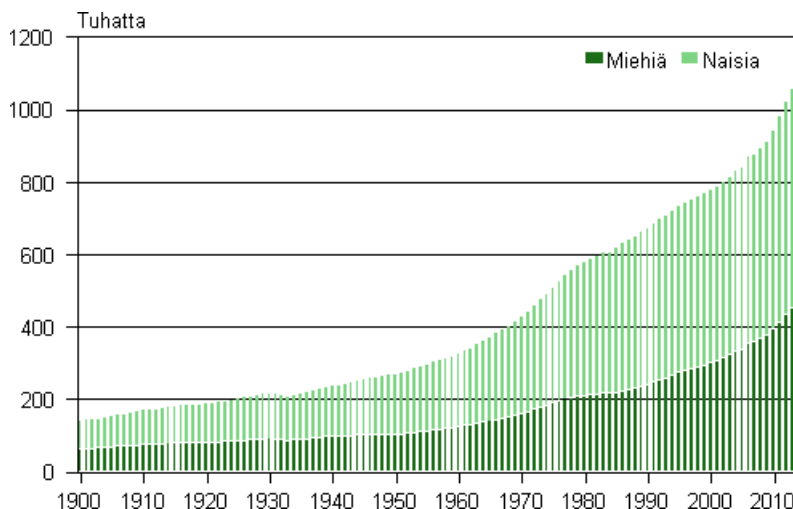
Väestörakenne 2013

Vuosikatsaus

Lähes joka viides suomalainen 65 vuotta täyttänyt

Tilastokeskuksen väestörakennetilaston mukaan Suomessa oli vuoden 2013 lopussa 65 vuotta täyttäneitä ja tätä vanhempia henkilöitä 1 056 547. Heidän osuutensa koko väestöstä oli 19,4 prosenttia. 65 vuotta täyttäneiden määrä on kaksinkertaistunut 1970-luvun puolivälistä ja nelinkertaistunut sotavuosista.

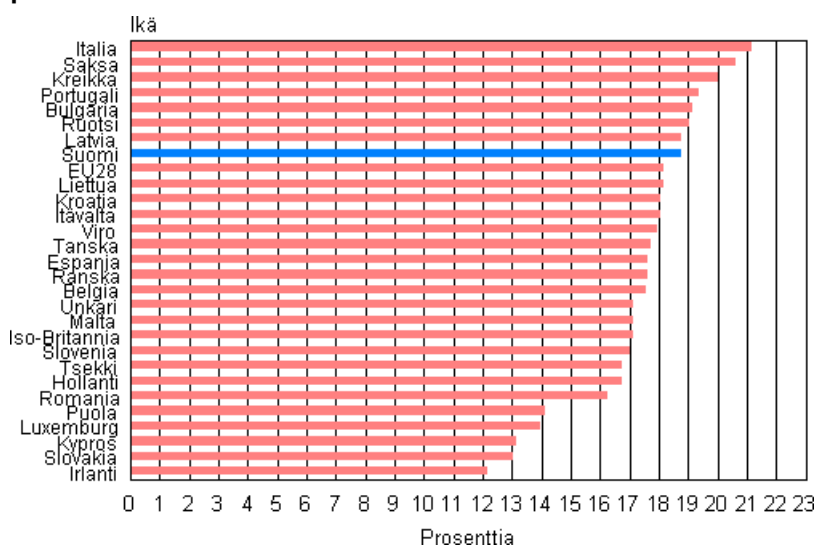
65 vuotta täyttäneiden määrä Suomessa 1900–2013

EU28–maista Suomessa suhteessa kahdeksanneksi eniten 65 vuotta täyttäneitä

Eurostatin vuoden 2012 tilastojen mukaan 65 vuotta täyttäneitä oli suhteessa eniten Italiassa, 21,2 prosenttia väestöstä. Toiseksi suurin osuus väestöstä oli Saksassa, 20,7 prosenttia ja kolmanneksi suurin Kreikassa, 20,1 prosenttia. Suomessa osuus oli vuoden 2012 lopussa EU28–maista kahdeksanneksi suurin, 18,8 prosenttia. 65 vuotta täyttäneiden osuus väestöstä oli pienen Irlannissa, 12,2 prosenttia.

65 vuotta täyttäneiden osuus väestöstä EU28-maissa vuonna 2012, prosenttia

Etelä-Savon väestöstä joka neljäs 65 vuotta täyttänyt

Maakunnittain tarkasteltuna 65 vuotta täyttäneiden osuus väestöstä oli suurin Etelä-Savon maakunnassa, 26,0 prosenttia. Kymenlaaksossa, Etelä-Karjalassa ja Kainuussa 65 vuotta täyttäneiden osuus oli 23,6 prosenttia. Vastaavasti Uudenmaan (15,7 prosenttia) ja Pohjois-Pohjanmaan (16,2) maakunnissa 65 vuotta täyttäneiden osuus oli pienin.

Kunnittain tarkasteltuna 65 vuotta täyttäneiden osuus oli suurin Luhangan (40,1 prosenttia), Kuhmoisten (39,0) ja Sottungan (35,0) kunnissa. Vastaavasti pienin osuus oli Limingan (8,4 prosenttia), Tyrnävän (11,1) ja Pornaisten (12,1) kunnissa.

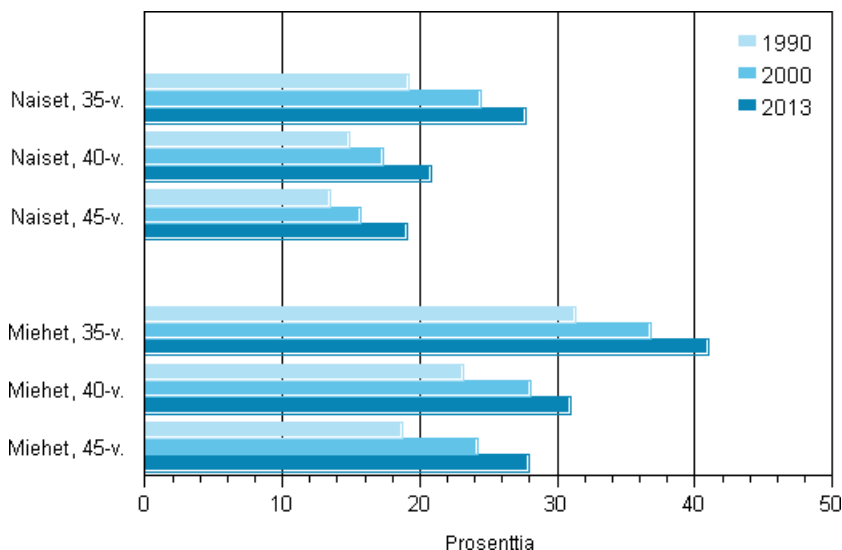
Väestön keski-ikä korkein Sottungassa, matalin Limingassa

Koko väestön keski-ikä oli vuoden 2013 lopussa 41,4 vuotta. Miesten keski-ikä oli tasan 40 vuotta ja naisten 42,8 vuotta. Maakunnista väestön keski-ikä oli korkein Etelä-Savossa, 46,2 vuotta ja matalin Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa, 38,3 vuotta. Kunnista väestön keski-ikä oli korkein Sottungan kunnassa, 55,8 vuotta ja matalin Limingan kunnassa, 30,1 vuotta.

Joka viides 45-vuotias nainen ja joka neljäs 45-vuotias mies on lapseton

Lapsettomien naisten ja miesten määrät ovat edelleen kasvussa. Vuoden 2013 lopussa 45-vuotiaista naisista oli lapsettomia 19,1 prosenttia ja samanikäisistä miehistä 27,9 prosenttia. Vuonna 1990 vastaavat osuudet olivat naisilla 13,4 prosenttia ja miehillä 18,7 prosenttia.

Lapsettomien osuus iän ja sukupuolen mukaan 1990, 2000 ja 2013

Lasten hankinnan lykkäämisen vaikutus on nähtävissä myös nuoremmissa ikäluokissa. Vuonna 1990 lapsettomien 35-vuotiaiden naisten osuus oli 19,2 prosenttia ikäluokasta, kun se vuoden 2013 lopussa oli 27,7 prosenttia. 35-vuotiailla miehillä lapsettomien osuus on noussut vuoden 1990 lopun 31,4 prosentista 41,1 prosenttiin.

Lapsettomia naisia eniten Uudellamaalla, vähiten Pohjanmaalla

Pohjanmaalla asuvista 45-vuotiaista naisista lapsettomia oli vuoden 2013 lopussa 13,3 prosenttia. Uudenmaan maakunnassa lähes joka neljäs 45-vuotias nainen (23,3 prosenttia) ja Helsingissä asuvista 45-vuotiaista naisista 31,5 prosenttia oli lapsettomia. Miehillä alueelliset erot ovat melkein yhtä suuret. Keski-Pohjanmaalla asuvista 45-vuotiaista miehistä 22,8 prosenttia oli lapsettomia. Etelä-Savossa asuvista 45-vuotiaista miehistä 30,7 prosenttia ja Helsingissä asuvista 45-vuotiaista miehistä 38,6 prosenttia oli lapsettomia.

Äidinkielenään ruotsia puhuvilla 45-vuotiailla naisilla lapsettomien osuus oli 16,4 prosenttia ja äidinkielenään suomea puhuvilla vastaavasti 18,6 prosenttia. Myös äidinkielenään ruotsia puhuvilla 45-vuotiailla miehillä lapsettomien osuus (23,9 prosenttia) oli pienempi kuin suomea puhuvilla (27,4 prosenttia).

Lapsettomien osuus korkein naimattomilla ja matalan koulutustason omaavilla

Kaikista 45-vuotiaista naisista siviilisäädyltään naimattomia oli joka neljäs, naimisissa olevia 56 prosenttia, eronneita 17 prosenttia ja leskiä yksi prosentti. Lapsettomista 45-vuotiaista naisista kaksi kolmesta oli naimattomia, noin joka neljäs oli naimisissa, eronneita oli yhdeksän prosenttia ja leskiä alle prosentti.

Kotimaisia kieliä äidinkielenään puhuvista ja korkeintaan perusasteen tutkinnon suorittaneista 45-vuotiaista naisista oli lapsettomia 22,3 prosenttia. Vastaavasti sekä keskiasteen että korkea-asteen tutkinnon suorittaneista lapsettomien osuus oli 18,1 prosenttia. Kotimaisia kieliä äidinkielenään puhuvien 45-vuotiaiden miesten kohdalla lapsettomien osuus oli korkeintaan perusasteen tutkinnon suorittaneilla 33,7 prosenttia, keskiasteen tutkinnon suorittaneilla 29,0 prosenttia ja korkea-asteen tutkinnon suorittaneilla 22,0 prosenttia (koulutustiedot ovat vuoden 2012 lopun tietoja).

Viisi kuudesosaa Suomen väestöstä asuu 2,2 prosentilla koko maan maapinta-alasta

Suurin osa Suomen väestöstä keskittyy taajamiin. Tilastokeskuksen ja Suomen ympäristökeskuksen yhdessä tuottaman taajamarajauksen mukaan lähes 85 prosenttia suomalaisista, eli 4 574 758 henkilöä asui taajamissa vuoden 2013 lopussa. Taajama ei ole riippuvainen kuntarajoista, vaan se voi ulottua usean kunnan alueelle. Vuoden 2013 lopussa taajamia oli yhteensä 750 ja niiden maapinta-ala oli yhteensä 6 637,5 km². Noin viisi kuudesta suomalaisesta asui siis alueella, joka on ainoastaan 2,2 prosenttia koko maan maapinta-alasta.

Suurin osa taajamista on pieniä. Yli puolet taajamista on kooltaan 200–999 asukkaan taajamia. Suuria, vähintään 20 000 asukkaan taajamia on vuoden 2013 taajamarajauksen mukaan vain 4,4 prosenttia taajamista. Väestömäärältään suurin taajama on Helsingin keskustaajama, jossa oli lähes 1,2 miljoonaa asukasta. Helsingin keskustaajama on myös pinta-alaltaan suurin taajama, joka ulottuu peräti 11 kunnan alueelle. Sen maapinta-ala oli 641,9 km². Yli 100 000 asukkaan taajamia Suomessa oli vuoden 2013 lopun tilanteen mukaan yhteensä kuusi: Helsingin, Tampereen, Turun, Oulun, Jyväskylän ja Lahden keskustaajamat.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Kunnat asukasmääräryhmittäin maakunnittain 31.12.2013.....	6
Liitetaulukko 2. Naimisissa olevat naiset avioliiton keston ja järjestysluvun mukaan 31.12.2013.....	7
Liitetaulukko 3. 15–78 -vuotiaat naiset iän ja elävänä syntyneiden lasten määrän mukaan 31.12.2013.....	8
Liitetaulukko 4. 15–78-vuotiaat miehet iän ja elävänä syntyneiden lasten määrän mukaan 31.12.2013.....	8
Liitetaulukko 5. Naiset iän, lasten määrän ja synnyttäneiden osuuden mukaan 31.12.2013.....	9
Liitetaulukko 6. Miehet iän, lasten määrän ja isien osuuden mukaan 31.12.2013.....	9

Kuviot

Liitekuviot

Liitekuvio 1. Ruotsinkielisten osuus väestöstä 1900–2013.....	10
Liitekuvio 2. Väestöllinen huoltosuhde 1950–2013 ja ennuste 2014–2050.....	10
Liitekuvio 3. Uskonnollisiin yhdyskuntiin kuulumattomien osuus sukupuolen mukaan 1990–2013.....	10
Liitekuvio 4. Tilastolliset taajamat 2013.....	11
Laatuseloste: Väestörakenne 2013.....	12

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Kunnat asukasmääräryhmittäin maakunnittain 31.12.2013

Maakunta	Asukasmääräluokka										
	Kuntia yhteensä	- 999	1 000– 2 999	3 000– 4 999	5 000– 6 999	7 000– 8 999	9 000– 11 999	12 000– 19 999	20 000– 49 999	50 000– 99 999	100 000 -
KOKO MAA	320	14	70	56	37	28	27	33	35	11	9
Uudenmaan maakunta	26	-	3	1	3	-	3	2	11	-	3
Varsinais-Suomen maakunta	28	1	7	3	1	4	3	5	2	1	1
Satakunnan maakunta	20	-	7	3	2	2	2	2	1	1	-
Kanta-Hämeen maakunta	11	-	2	-	2	2	1	2	1	1	-
Pirkanmaan maakunta	22	-	2	3	3	2	3	2	6	-	1
Päijät-Hämeen maakunta	11	-	1	4	-	1	-	3	1	-	1
Kymenlaakson maakunta	7	-	1	1	2	-	-	-	1	2	-
Etelä-Karjalan maakunta	9	-	-	5	2	-	-	-	1	1	-
Etelä-Savon maakunta	14	-	5	2	4	-	-	1	1	1	-
Pohjois-Savon maakunta	20	-	5	7	-	2	2	-	3	-	1
Pohjois-Karjalan maakunta	13	-	2	2	2	2	1	3	-	1	-
Keski-Suomen maakunta	23	1	8	5	2	-	3	1	2	-	1
Etelä-Pohjanmaan maakunta	18	-	4	3	2	1	1	6	-	1	-
Pohjanmaan maakunta	15	-	2	1	4	3	2	2	-	1	-
Keski-Pohjanmaan maakunta	8	1	2	3	1	-	-	-	1	-	-
Pohjois-Pohjanmaan maakunta	29	1	7	2	5	5	3	4	1	-	1
Kainuun maakunta	9	-	3	2	-	1	2	-	1	-	-
Lapin maakunta	21	1	4	8	2	3	-	-	2	1	-
Ahvenanmaa	16	9	5	1	-	-	1	-	-	-	-
Asukkaita	5 451 270	8 436	146 083	221 909	219 722	223 903	273 465	525 353	1 073 072	737 132	2 022 195

Liitetaulukko 2. Naimisissa olevat naiset avioliiton keston ja järjestysluvun mukaan 31.12.2013

Avioliiton kesto	Avioliiton järjestysluku							
	Yhteensä	1	2	3	4	5	6-	Tuntematon
Yhteensä	1 007 269	879 199	112 224	11 882	1 472	216	65	2 211
0	25 752	19 716	5 005	820	169	28	14	-
1	30 207	23 022	6 028	972	142	29	14	-
2	29 084	22 282	5 717	895	153	24	13	-
3	29 401	22 979	5 428	845	128	18	3	-
4	28 458	22 147	5 405	776	106	21	3	-
0-4	142 902	110 146	27 583	4 308	698	120	47	-
5	28 584	22 417	5 325	720	100	18	4	-
6	26 509	20 756	5 005	658	73	15	2	-
7	24 429	19 212	4 542	605	61	7	2	-
8	24 340	19 270	4 507	488	64	10	1	-
9	23 618	18 540	4 498	511	61	7	1	-
5-9	127 480	100 195	23 877	2 982	359	57	10	-
10	20 598	16 417	3 719	402	50	6	4	-
11	20 720	16 503	3 723	434	51	8	1	-
12	18 671	14 914	3 307	402	44	3	1	-
13	19 073	15 305	3 346	381	39	2	-	-
14	17 194	13 901	2 960	294	30	3	-	6
10-14	96 256	77 040	17 055	1 913	214	22	6	6
15-19	79 092	65 834	11 931	1 073	106	9	1	138
20-24	71 713	62 528	8 379	646	45	5	-	110
25-29	71 424	63 753	7 046	421	20	1	-	183
30-34	76 957	69 879	6 407	264	11	1	1	394
35-39	79 552	74 388	4 679	140	10	1	-	334
40-44	87 320	84 547	2 481	70	3	-	-	219
45-49	73 132	71 581	1 445	37	6	-	-	63
50-54	51 604	50 761	786	18	-	-	-	39
55-59	31 177	30 808	346	5	-	-	-	18
60-64	13 138	13 013	116	1	-	-	-	8
65-69	3 237	3 200	35	-	-	-	-	2
70-	180	180	-	-	-	-	-	-
Tuntematon	2 105	1 346	58	4	-	-	-	697

Liitetaulukko 3. 15–78 -vuotiaat naiset iän ja elävänä syntyneiden lasten määrän mukaan 31.12.2013

Ikä	Elävänä syntyneiden lasten lukumäärä									
	Naisia yhteensä	0	1	2	3	4	5	6	7	8-
15–78	2 131 649	730 085	345 789	615 869	300 574	92 824	26 144	9 207	4 113	7 044
15–19	153 643	152 469	1 116	56	2	-	-	-	-	-
20–24	166 595	147 284	13 896	4 526	770	110	8	-	1	-
25–29	165 567	106 962	29 504	20 981	5 943	1 493	482	149	42	11
30–34	170 172	65 739	36 692	44 896	15 874	4 336	1 383	651	310	291
35–39	165 351	39 807	29 786	56 918	26 614	7 672	2 332	874	543	805
40–44	154 636	31 562	25 783	54 513	28 682	8 945	2 715	1 007	459	970
45–49	182 119	35 277	29 199	64 874	35 791	11 188	3 218	1 121	492	959
50–54	187 002	33 550	30 170	67 121	38 500	12 059	3 176	1 048	466	912
55–59	189 252	31 737	33 201	70 652	37 429	11 405	2 807	883	360	778
60–64	194 226	29 741	38 377	77 013	35 237	9 764	2 351	706	319	718
65–69	185 301	25 908	39 157	74 521	32 422	9 339	2 240	742	308	664
70–74	127 939	17 431	24 138	49 440	24 483	8 402	2 431	783	334	497
75–78	89 846	12 618	14 770	30 358	18 827	8 111	3 001	1 243	479	439

Liitetaulukko 4. 15–78-vuotiaat miehet iän ja elävänä syntyneiden lasten määrän mukaan 31.12.2013

Ikä	Elävänä syntyneiden lasten lukumäärä									
	Miehiä yhteensä	0	1	2	3	4	5	6	7	8-
15–78	2 118 390	905 909	303 119	530 609	257 071	80 086	23 274	8 147	3 564	6 611
15–19	159 903	159 544	349	10	-	-	-	-	-	-
20–24	174 276	165 183	7 048	1 744	260	35	6	-	-	-
25–29	174 367	135 575	22 604	12 230	2 901	724	241	73	17	2
30–34	180 608	96 163	35 556	34 211	10 346	2 635	891	426	228	152
35–39	174 775	62 935	31 887	50 731	20 643	5 404	1 546	602	400	627
40–44	161 204	48 246	26 489	50 231	24 588	7 340	2 239	830	347	894
45–49	186 147	51 056	28 514	58 532	31 811	10 490	3 212	1 101	478	953
50–54	187 930	48 298	27 536	60 169	34 658	11 353	3 361	1 173	482	900
55–59	184 987	43 380	28 124	61 580	34 866	11 487	3 185	1 064	429	872
60–64	186 942	38 175	31 736	67 832	33 642	10 442	2 940	980	388	807
65–69	170 935	29 710	32 149	66 108	29 871	8 991	2 369	785	307	645
70–74	107 976	16 957	19 733	42 260	19 855	6 225	1 710	546	239	451
75–78	68 340	10 687	11 394	24 971	13 630	4 960	1 574	567	249	308

Liitetaulukko 5. Naiset iän, lasten määrän ja synnyttäneiden osuuden mukaan 31.12.2013

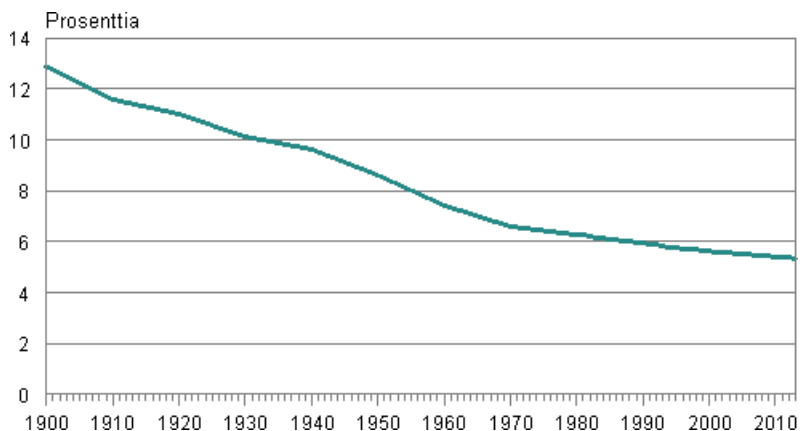
Ikä	Naisia yhteensä	Elävänä syntyneitä lapsia yhteensä	Lapsia naista kohden	Synnyttäneitä naisia yhteensä	Synnyttäneiden osuus ikäluokasta	Lapsia synnyttäneitä kohden
15–78	2 131 649	3 136 523	1,47	1 401 564	65,8	2,24
15–19	153 643	1 234	0,01	1 174	0,8	1,05
20–24	166 595	25 745	0,15	19 311	11,6	1,33
25–29	165 567	98 956	0,60	58 605	35,4	1,69
30–34	170 172	206 942	1,22	104 433	61,4	1,98
35–39	165 351	282 352	1,71	125 544	75,9	2,25
40–44	154 636	289 048	1,87	123 074	79,6	2,35
45–49	182 119	347 206	1,91	146 842	80,6	2,36
50–54	187 002	363 099	1,94	153 452	82,1	2,37
55–59	189 252	362 456	1,92	157 515	83,2	2,30
60–64	194 226	363 104	1,87	164 485	84,7	2,21
65–69	185 301	347 674	1,88	159 393	86,0	2,18
70–74	127 939	254 328	1,99	110 508	86,4	2,30
75–78	89 846	194 379	2,16	77 228	86,0	2,52

Liitetaulukko 6. Miehet iän, lasten määrän ja isien osuuden mukaan 31.12.2013

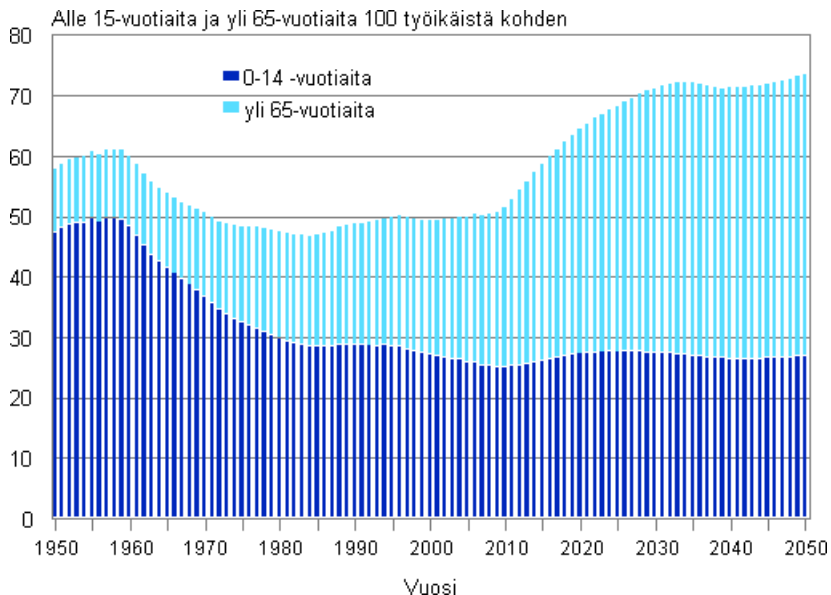
Ikä	Miehiä yhteensä	Elävänä syntyneitä lapsia yhteensä	Lapsia miestä kohden	Miehiä, joilla lapsia yhteensä	Lapsia saaneiden osuus ikäluokasta	Lapsia isää kohden
15–78	2 118 390	2 713 120	1,28	1 212 481	57,2	2,24
15–19	159 903	369	0,00	359	0,2	1,03
20–24	174 276	11 486	0,07	9 093	5,2	1,26
25–29	174 367	60 441	0,35	38 792	22,2	1,56
30–34	180 608	155 480	0,86	84 445	46,8	1,84
35–39	174 775	236 775	1,35	111 840	64,0	2,12
40–44	161 204	257 354	1,60	112 958	70,1	2,28
45–49	186 147	318 733	1,71	135 091	72,6	2,36
50–54	187 930	333 856	1,78	139 632	74,3	2,39
55–59	184 987	336 198	1,82	141 607	76,5	2,37
60–64	186 942	341 945	1,83	148 767	79,6	2,30
65–69	170 935	315 500	1,85	141 225	82,6	2,23
70–74	107 976	206 902	1,92	91 019	84,3	2,27
75–78	68 340	138 081	2,02	57 653	84,4	2,40

Liitekuviot

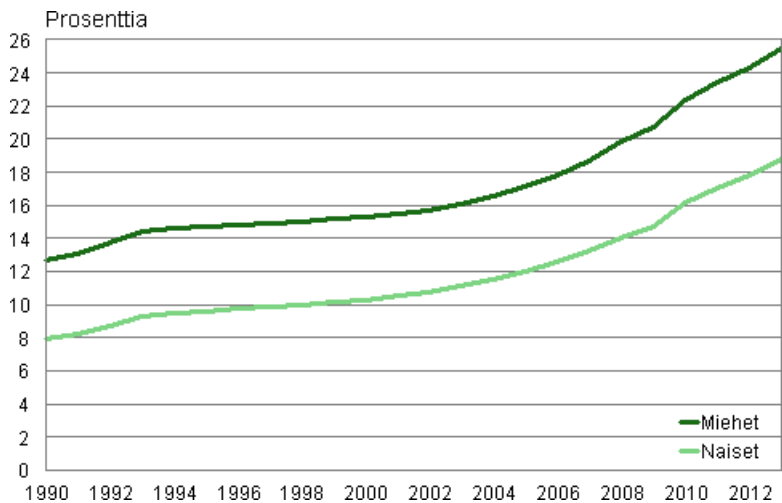
Liitekuvio 1. Ruotsinkielisten osuus väestöstä 1900–2013

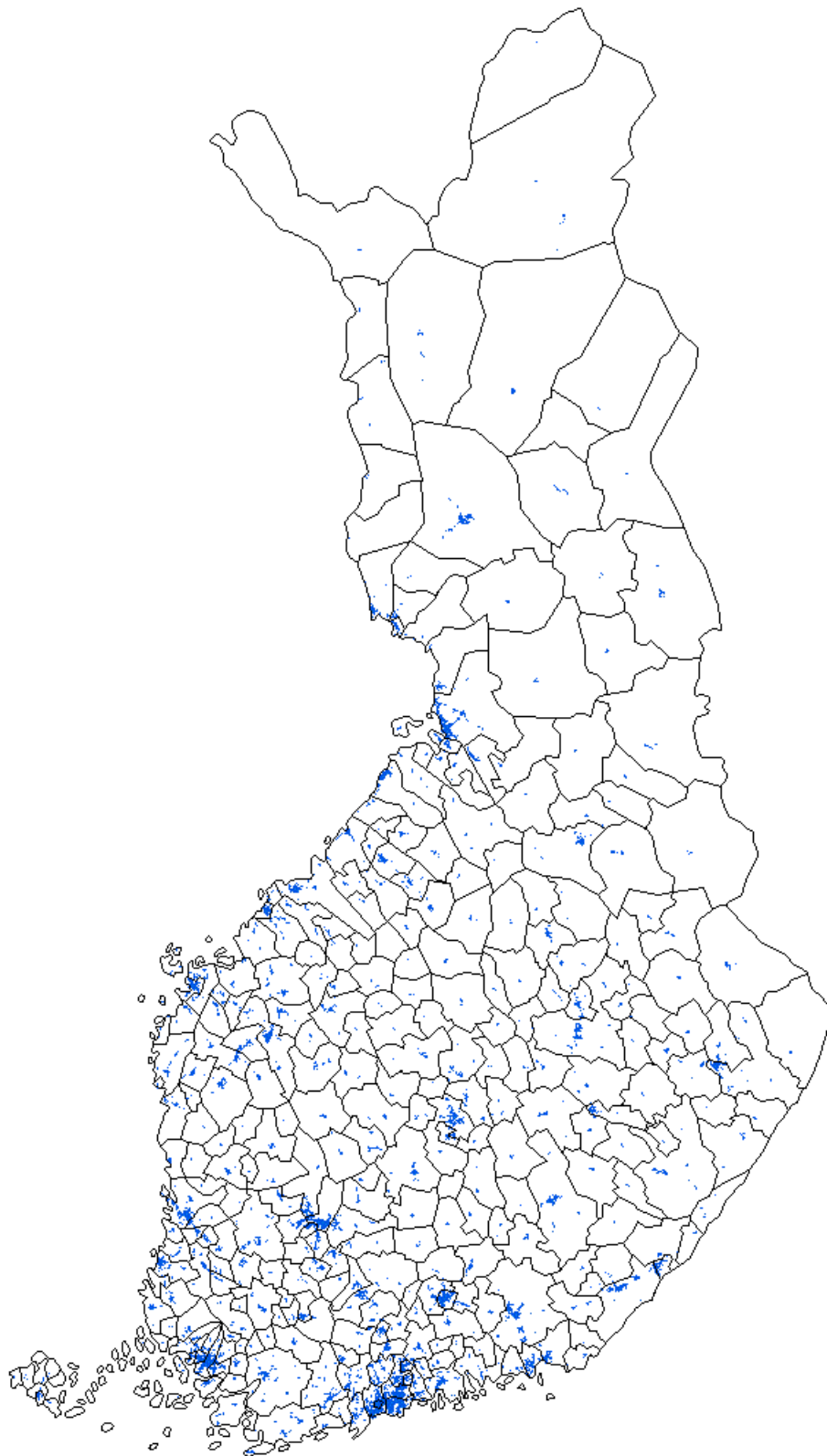
Liitekuvio 2. Väestöllinen huoltosuhde 1950–2013 ja ennuste 2014–2050

Liitekuvio 3. Uskonnollisiin yhdyskuntiin kuulumattomien osuus sukupuolen mukaan 1990–2013

Liitekuvio 4. Tilastolliset taajamat 2013

Laatuseloste: Väestörakenne 2013

1. Tilastotietojen relevanssi

Väestörakennetilasto kuvaa Suomessa vuoden viimeisenä päivänä asunutta väestöä.

Väestörekisterikeskus ja maistraatit pitävät yllä Suomen väestötietojärjestelmää. Suomen viimeinen henkikirjoitus tehtiin 1.1.1989. Sen jälkeen väestötietojärjestelmää on päivitetty muutosilmoituksin. Väestötietojärjestelmään tallennettavat tiedot määrittelee laki väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista (21.8.2009/661). Päättyneen vuoden väestönmuutosilmoituksia odotetaan tammikuun viimeiseen päivään asti. Väestörekisterikeskus toimittaa Tilastokeskukselle helmikuun alussa vuodenvaihteen väestön tiedot.

Tilastokeskuksen tehtävänä on laatia yhteiskuntaoloja koskevia tilastoja (Laki tilastokeskuksesta 24.1.1992/48). Näihin kuuluvat myös väestötilastot. Tilastokeskuksen työjärjestys määrittää Väestö- ja elinolotilastot väestötilastojen tekijäksi (Tilastokeskuksen työjärjestys, TK-00-621-14).

Käsitteet

Asuinpaikalla tarkoitetaan sen asunnon sijaintia, jossa henkilö oli kirjoilla vuoden viimeisenä päivänä. Nykyinen kotikuntalaki antaa henkilölle mahdollisuuden vapaasti valita vakinaisen asuinpaikkansa. Esim. opiskelijat voivat halutessaan olla kirjoilla opiskelu-paikkakunnallaan. Myös asunnottomat kuuluvat kunnassa vakinaisesti asuvaan väestöön.

Henkilöllä voi vakinaisen asuinpaikan lisäksi olla tilapäinen asuinpaikka asunnossa, jossa hän ilmoituksensa mukaan asuu tilapäisesti vähintään kolme kuukautta. Tilastot tehdään vain vakinaisen asuinpaikan mukaan. Tieto henkilön asuinpaikasta on saatu Väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmästä.

Ikä tarkoittaa henkilön ikää kokonaisina vuosina vuoden viimeisenä päivänä. Tieto on saatu Väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmästä.

Kansalaisuus on yksilön ja valtion välinen lainsäädännöllinen side, joka määrittää yksilön aseman valtiossa ja jolla määritetään yksilön ja valtion välisiä keskeisiä oikeuksia ja velvollisuuksia (Kansalaisuuslaki, 359/2003). Jos henkilöllä on kahden maan kansalaisuus, joista toinen on Suomen, hän on tilastoissa Suomen kansalaisena. Jos Suomessa asuvalla ulkomaan kansalaisella on useita ulkomaiden kansalaisuuksia, hän on rekisterissä ja tilastoissa sen maan kansalaisena, jonka passilla hän on maahan tullut.

Kansalaisuusluokituksessa käytetään ISO 3166 -standardia.

Keskiväkiluku on vuoden alun ja vuoden lopun väestömäärän aritmeettinen keskiarvo.

Kieli tallennetaan väestötietojärjestelmään samalla kun vanhemmat ilmoittavat syntyneelle lapselle nimen ja uskontokunnan. Kieli säilyy samana, ellei sitä erikseen muuteta. Niille vuoden lopulla syntyneille vauvoille, joille ei tammikuun aikana ole ilmoitettu väestötietojärjestelmään nimeä, kieltä ja uskontoa, viedään vuodenvaihteen tilastoon kieleksi ja uskonnoksi äidin kieli ja uskonto. Seuraavan vuoden tilastossa tieto on täsmäntynyt ilmoituksen saavuttua. Kielitieto voi muuttua kaksikielisten perheiden lapsilla, joille saatetaan merkitä väestötietojärjestelmään kieleksi isän kieli.

Vuoden 2012 Väestötietojärjestelmän luotettavuustutkimuksessa noin 9 000 työikäiseltä henkilöltä kysyttiin, onko heidän väestötietojärjestelmään merkitty äidinkieltensä oikea. Tieto oli oikein 99,7 prosentilla vastanneista.

Väestörekisterikeskus on siirtynyt kielikoodauksessa vuoden 1999 aikana ISO 639 -standardiin. Tilastokeskus on saanut vuodesta 1999 lähtien Väestörekisterikeskukselta kielet valmiiksi koodattuina (ISO 639-1) ja koodaamattomat kielet selväkielisinä. Selväkielisistä kielten nimistä löytyi paljon koodaantuvia kieliä hieman väärin kirjoitettuna tai ruotsinkielellä. Näille kielille on annettu Tilastokeskuksessa koodi. Aikaisempina vuosina Tilastokeskus on koodannut kaikki vieraat kielet selväkielisistä nimistä ja antanut koodin kielelle, jos sillä on Suomessa ollut noin 15 puhujaa.

Siviilisäätyluokitus on seuraava:

- naimaton
- naimisissa
- eronnut
- leski
- rekisteröidyssä parisuhteessa
- eronnut rekisteröidystä parisuhteesta
- leski rekisteröidyn parisuhteen jälkeen

Vuonna 2013 oli väestötietojärjestelmässä 51 100 henkeä ilman tietoa siviilisäädystä. He olivat maahanmuuttajia, joiden siviilisäätystä ei oltu pystytty varmentamaan. Tilastoja varten heistä lapsettomat henkilöt koodattiin naimattomiksi ja jos henkilöllä oli lapsia, hänen puuttuva siviilisäätynsä muutettiin eronneeksi.

Syntymämaa määräytyy sen mukaan, mikä on ollut äidin vakituinen kotimaa lapsen syntymähetkellä. Siten esimerkiksi ennen Viron itsenäistymistä syntyneillä virolaisilla maahanmuuttajilla syntymämaa on Neuvostoliitto. Samoin Suomen luovuttamilla alueilla syntyneiden syntymämaa on Suomi, vaikka alue ei enää kuulu Suomelle. Syntymämaa tulee syntymäajankohdan valtiorakenteen mukaisena. Syntymämaan koodauksessa käytetään ISO 3166 –standardia.

Syntyperä ja taustamaa

Tilastokeskus on vuoden 2012 aikana ottanut käyttöön uuden syntyperä-luokituksen. Samantyyppinen luokitus on jo käytössä muissa Pohjoismaissa. Syntyperä ja taustamaa määräytyvät henkilön vanhempien syntymävaltiotiedon perusteella. Syntyperä-luokituksen avulla on helposti eriteltävissä ulkomailla ja Suomessa syntyneet ulkomaalaistaustaiset henkilöt.

Väestörekisterikeskuksen Väestötietojärjestelmään ei ole viety ennen vuotta 1964 kuolleiden henkilöiden tietoja. Suomen väestössä on vajaat 900 000 Suomessa syntyneitä henkilöä, joiden kummankaan vanhempien syntymävaltiota ei tiedetä, koska näiden henkilöiden vanhemmat ovat kuolleet ennen Väestötietojärjestelmän perustamista. Suomessa ennen vuotta 1970 syntyneiden henkilöiden, joiden vanhemmista ei ole tietoa, on päätelty olevan suomalaistaustaisia, mikäli he puhuvat äidinkielenään kotimaista kieltä (suomi, ruotsi, saame). Suomalaistaustaisia ovat myös kaikki ne henkilöt, joilla vähintään toinen vanhemmista on syntynyt Suomessa. Kaikilla suomalaistaustaisilla henkilöillä taustamaa on Suomi.

Ulkomaalaistaustaisia ovat ne henkilöt, joiden molemmat vanhemmat tai ainoa tiedossa oleva vanhempi on syntynyt ulkomailla. Ulkomaalaistaustaisia ovat myös ulkomailla syntyneet henkilöt, joiden kummastakaan vanhemmasta ei ole tietoa Väestötietojärjestelmässä. Suomessa ennen vuotta 1970 syntyneiden ja äidinkieltään vieraskielisten henkilöiden on päätelty olevan ulkomaistaustaisia samoin kuin vuonna 1970 tai sen jälkeen Suomessa syntyneiden henkilöiden, joiden kummastakaan vanhemmasta ei ole Väestötietojärjestelmässä tietoa.

Mikäli henkilön molemmat vanhemmat ovat syntyneet ulkomailla, on taustamaa ensisijaisesti biologisen äidin syntymävaltio. Jos henkilöllä on vain tieto ulkomailla syntyneestä isästä, on taustamaa isän syntymävaltio. Jos kummankaan vanhemman syntymävaltiosta ei ole tietoa, on taustamaa ulkomailla syntyneiden henkilöiden osalta henkilön oma syntymävaltio. Suomessa syntyneiden henkilöiden, joiden vanhemmista ei ole tietoa, ja joiden on päätelty olevan ulkomaalaistaustaisia, taustamaa on tuntematon.

Ulkomailla adoptoitujen lasten osalta ottovanhemmat rinnastetaan biologisiksi vanhemmiksi. Näin ollen katsotaan, että Suomessa syntyneiden henkilöiden ulkomailla adoptoitu lapsi on suomalaistaustainen ja taustamaa on siten Suomi.

Taajama on rakennustihentymä, jossa on vähintään 200 asukasta. Rajauksen perustana on edellisen vuoden lopun väestötieto. Taajamat määritellään ja rajataan yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen kanssa paikkatietomenetelmin, joissa käytetään Tilastokeskuksen 250m x 250m–ruutuaineiston rakennus- ja väestötietoja. Määrittelyssä tarkastellaan rakennuksia sisältävien ruutujen ja niiden naapuriruutujen väestömäärää sekä rakennusten määrää ja niiden kerrosalaa. Määrittelyssä syntyneistä yhtenäisistä rakennustihentymistä valitaan ne, joissa on vähintään 200 asukasta.

Tilastollinen kuntaryhmitys on Tilastokeskuksessa kehitetty luokitus, joka korvaa kuntien tilastoinnin kaupunkeihin ja muihin kuntiin. Luokitus on ollut käytössä vuodesta 1989 lähtien. Tämä luokitus erottelee kuntia kaupunkimaisuuden ja maaseutumaisuuden mukaan paremmin kuin hallinnollinen jako kaupunkeihin ja muihin kuntiin.

Kuntaryhmityksessä kunnat ryhmitellään taajamaväestön osuuden ja suurimman taajaman väkiluvun perusteella kolmeen luokkaan:

1. Kaupunkimaiset kunnat
2. Taajaan asutut kunnat
3. Maaseutumaiset kunnat

Kaupunkimaisiin kuntiin luetaan ne kunnat, joiden väestöstä vähintään 90 % asuu taajamissa tai suurimman taajaman väkiluku on vähintään 15 000.

Taajaan asuttuja kuntia ovat puolestaan ne kunnat, joiden väestöstä vähintään 60 %, mutta alle 90 % asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on vähintään 4 000, mutta alle 15 000.

Maaseutumaisiin kuntiin kuuluvat ne kunnat, joiden väestöstä alle 60 % asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on alle 15 000 sekä ne kunnat, joiden väestöstä vähintään 60 %, mutta alle 90 % asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on alle 4 000.

Luokitus on päivitetty vuoden 2013 taajamarajatietojen pohjalta.

Uskonnollisen yhdyskunnan tieto saadaan Väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmästä. Lapselle ilmoitetaan väestötietojärjestelmään nimenannon yhteydessä uskontokunta. Tieto pysyy samana, ellei sitä erikseen ilmoittamalla muuteta.

Uusi Uskonnonvapauslaki (453/2003) astui voimaan 1.8.2003. Uusi laki mahdollisti henkilön kuulumisen useampaan uskonnolliseen yhdyskuntaan samanaikaisesti kolmen vuoden siirtymäajan jälkeen. Siirtymäaika päättyi 1.8.2006, jonka jälkeen uskonnolliset yhdyskunnat päättävät itse, voivatko niiden jäsenet kuulua myös muihin uskonnollisiin yhdyskuntiin. Mikäli henkilö on useamman kuin yhden uskonnollisen yhdyskunnan jäsen, on henkilö Tilastokeskuksen uskonnollisten yhdyskuntien tilastossa mukana sen uskonnollisen yhdyskunnan jäsenmäärässä, johon hän on ensiksi liittynyt. Tällaiset henkilöt puuttuvat sen uskonnollisen yhdyskunnan jäsenmäärästä, johon he ovat liittyneet ollessaan jo jonkin muun uskonnollisen yhdyskunnan jäsen.

Uskontokuntatilastot tehdään vain Patentti- ja rekisterihallituksen rekisteriin merkittyihin uskonnollisiin yhdyskuntiin kuuluvista henkilöistä. Uskonnollisen yhdyskunnan voi Suomessa perustaa vähintään 20 täysi-ikäistä henkilöä (uskonnonvapauslaki 453/2003).

Niille vuoden lopulla syntyneille vauvoille, joille ei tammikuun aikana ole ilmoitettu väestötietojärjestelmään nimeä, kieltä ja uskontoa, viedään vuodenvaihteen tilastoon uskonnoksi äidin uskonto. Seuraavan vuoden tilastossa tieto on täsmäntynyt ilmoituksen saavuttua.

Ulkomaalaisten osalta uskontokuntatieto ei anna oikeaa kuvaa. Kaikki heidän uskonnolliset yhdyskuntansa eivät ole Patentti- ja rekisterihallituksen rekisterissä eivätkä kaikki uskonnon harjoittajat liity seurakuntiin. Vuoden 2013 lopussa Suomessa asuvista vieraskielisistä henkilöistä 84 prosenttia ei väestötietojärjestelmän mukaan kuulunut mihinkään rekisteröityyn uskonnolliseen yhdyskuntaan.

Uskontokuntatieto on erittäin arkaluonteiseksi määritelty tieto. Maakunnittain voidaan julkistaa vain vähintään 5 ja kunnittain vähintään 10 tapausta sisältäviä uskontokuntia.

Väestöön kuuluvat ne Suomen kansalaiset ja ulkomaalaiset, jotka asuvat vakituisesti Suomessa, vaikka olisivatkin tilapäisesti ulkomailla.

Ulkomaalaisella on kotipaikka Suomessa, jos hänen oleskelunsa on tarkoitettu kestävänsä tai on kestänyt vähintään yhden vuoden. Turvapaikanhakija saa kotipaikan vasta, kun hänen hakemuksensa on hyväksytty.

Suomessa asuvat vieraan valtion lähetystöön, kaupalliseen edustustoon tai lähetetyn konsulin virastoon kuuluvat henkilöt sekä näiden perheenjäsenet ja henkilökohtainen palveluskunta eivät kuulu maassa asuvaan väestöön, elleivät ole Suomen kansalaisia. Sen sijaan Suomen ulkomailla olevien lähetystöjen ja kaupallisten edustustojen suomalainen henkilökunta sekä YK:n rauhanturvajoukoissa palvelevat luetaan maassa asuvaan väestöön.

Maahan tulleen Suomen kansalaisen on ilmoitettava yli kolmen kuukauden oleskelustaan maistraatille, joka päivittää tiedot väestötietojärjestelmään (laki 661/2009). Ulkomaalaisen maahantulo edellyttää, että hänellä on voimassa oleva vaadittava viisumi, oleskelulupa taikka työntekijän tai elinkeinonharjoittajan oleskelulupa, jollei hän ole EU:n tai ETA:n kansalainen tai Suomea sitovasta kansainvälisestä sopimuksesta muuta johdu (ulkomaalaislaki 301/2004). EU:n tai ETA:n kansalainen voi oleskella maassa kolme kuukautta ilman erityistä lupaa, minkä jälkeen hänen maassa oleskeluunsa tarvitsee perusteita ja maistraattiin rekisteröitymistä. Maistraatti tallentaa sille ilmoitetut ulkomaan kansalaista koskevat kotipaikkatiedot väestötietojärjestelmään, jos henkilö saa Suomesta kotikuntalain (201/1994) mukaan määräytyneen kotikunnan ja siellä olevan vakinaisen asuinpaikan. Työskentelyn tai opiskelun keston maahan tulon jälkeen tai työsopimuksen keston on oltava kaksi vuotta, ennen kuin ulkomaan kansalainen voi saavuttaa kotipaikkaoikeuden.

Perustellusta pyynnöstä ulkomaan kansalaisen tiedot voidaan tallentaa myös lyhyen oleskelun jälkeen, jos hänellä esim. on kotikuntalaissa tarkoitettu tilapäinen asuinpaikka Suomessa ja tallentaminen on tarpeen työskentelyyn tai vastaavaan olosuhteeseen liittyvien oikeuksien toteutumisen vuoksi (laki 661/2009). Väestönmuutostilastossa henkilön siirtyminen muualta Suomeen luetaan maahanmuutoksi, vain jos väestötietojärjestelmään on tehty merkintä, että hän on saanut vakinaisen asuinpaikan Suomesta.

Maasta muuttavien on tehtävä itsestään muuttoilmoitus kuten maan sisällä muuttavienkin (lait 661/2009, 201/1994). Maasta muuttaneiksi katsotaan henkilöt, jotka muuttavat ulkomaille asumaan yhtä vuotta pitemmäksi ajaksi. Poikkeuksen muodostavat Suomen kansalaiset, jotka ovat diplomaatteja, kehitysyhteistyössä toimivia yms. (kotikuntalaki 201/1994). Pohjoismaiden välisen sopimuksen mukaan tilapäistä oleskelua, joka kestää alle kuusi kuukautta ei pidetä muuttona (kotikuntalaki 201/1994, asetus ja valtiosopimus 96/2006).

Kun henkilö muuttaa Pohjoismaasta toiseen, hänen on ilmoitettava muutostaan tulovaltion paikalliselle rekisteriviranomaiselle, joka päättää rekisteröidäkö henkilö tulovaltiossa asuvaksi. Tulovaltion rekisteriviranomainen ilmoittaa päätöksestään kyseiselle henkilölle ja lähtövaltion rekisteriviranomaiselle. Lähtövaltion väestörekisterissä maastamuuttopäiväksi merkitään se päivä, jona henkilö on otettu tulomaan paikalliseen väestörekisteriin (kotikuntalaki 201/1994, asetus ja valtiosopimus 96/2006).

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Väestöaineisto on kokonaisaineisto. Siinä on väestötietojärjestelmästä poimittu koko Suomen maassa asuva väestö.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Yleisesti ottaen Väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmää voidaan pitää henkilöiden suhteen erittäin kattavana. Jotta henkilö saa henkilötunnuksen on hänet kirjattava väestötietojärjestelmään. Eläminen Suomessa ilman henkilötunnusta on käytännöllisesti katsoen mahdotonta. Laillinen työssäkäynti, pankkitilin avaaminen, asioiminen viranomaisten kanssa jne. edellyttää henkilötunnusta. Voidaan olettaa, ettei Suomessa ole merkittäviä määriä esim. yli vuoden kestäviä jaksoja 'pimeää' työtä tekeviä henkilöitä, joille palkka maksetaan käteisellä. Vähintään vuoden mittaiseksi tarkoitettu oleskelu on edellytys Suomen väestöön kirjautumiseen.

Väestötietojärjestelmää on pidetty yllä henkikirjoituksen lakkauttamisen jälkeen vuodesta 1989 pelkästään väestönmuutosilmoituksin. Näiden oikeellisuudesta kertoo väestötietojärjestelmästä tehty osoitteiden luotettavuustutkimus.

Väestörekisterikeskus teettää vuosittain Tilastokeskuksella otantatutkimuksen osoitetietojen oikeellisuudesta. Noin 11 000 hengeltä tiedustellaan, onko heidän osoitteensa väestötietojärjestelmässä oikea. Vuoden 2012

tutkimuksessa vastanneista 98,9 prosentilla tieto oli oikein. Tutkimuksen kato oli 16,9 prosenttia. Kadon osalta osoitteet pyrittiin tarkistamaan muista lähteistä. Katoon kuuluvista henkilöistä 92,3 prosentilla osoite pystyttiin toteamaan oikeaksi, 5,9 prosentilla vääräksi ja 1,8 prosentilla tietoa ei voitu tarkistaa. Jos oletetaan kaikkien kadossa olleiden tarkistamatta jääneiden tiedot vääriksi, olisi lopullinen oikeiden osoitteiden osuus 98,1 prosenttia.

Kunnittaisiin väestötilastoihin virheelliset osoitteet vaikuttavat vain, jos väärä osoite on toisessa kunnassa kuin oikea osoite. Vääristä osoitteista vain osa on väärässä kunnassa

Kunnallisvaalien yhteydessä ulkomaalaisten äänioikeusilmoitusten palautukset paljastavat yleensä noin 1 000 henkeä, jotka ovat muuttaneet maasta ilmoitusta tekemättä ja ovat siten olleet edelleen tilastoituna väestöön. Väestörekisterikeskus poistaa heidät väestötietojärjestelmän maassa asuvasta väestöstä ennen seuraavaa vuodenvaihdetta.

Väestötietojärjestelmästä saadusta vuoden 2013 lopun väestöaineistosta on selvitysten jälkeen poistettu todennäköisesti ulkomaille muuttaneina 913 henkilöä. Nämä henkilöt ovat ulkomaisten kansalaisia, joiden osoite on tuntematon ja jotka eivät ole vuosien 2010–2012 välisenä aikana saaneet palkkatuloa, pääomatuloa, yrittäjätuloa, työttömyystukea, eläketuloa, toimeentulotukea tai sairausvakuutuksen korvauksia.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Tilastokeskus päivää vuodenvaihteen väestön vuoden viimeiselle päivälle. Aluejakona on vuodesta 1999 lähtien käytetty seuraavan vuoden ensimmäisen päivän aluejakoa. Näin ollen kunnat, jotka yhdistyvät vuoden ensimmäisenä päivänä on tilastoitu yhteensä jo edellisen vuoden viimeisen päivän tilastoihin. Tieto yhdistyneiden kuntien väkiluvuista ennen yhdistymistä on kuitenkin tarvittaessa saatavilla.

Kunnittaisia ennakkollisia väestötietoja on saatavilla kuukausittain.
http://pxweb2.stat.fi/database/StatFin/vrm/vamuu/vamuu_fi.asp

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Väestön perustiedot on saatavilla sähköisessä muodossa kunnittain tai kuntaa suuremmalla alueella Tilastokeskuksen ilmaisessa väestötietopalvelussa internetissä.

Maksullisessa sähköisessä tietopalvelussa on saatavilla eritellympää tietoa väestöstä mm. kunnan osa-alueittain.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Vuoteen 1998 asti vuodenvaihteen kunnittaiset väestötilastot tehtiin vuoden viimeisen päivän aluejaon mukaan. Vuodesta 1999 lähtien on käytetty seuraavan vuoden ensimmäisen päivän aluejakoa. Laskettaessa kunnan väestömäärän muutosta on muutos laskettu yhdistyneiden kuntien kohdalla huomioiden yhdistyvien kuntien aikaisemmat väkiluvut.

Taulukoitaessa väestöllisiä alueellisia aikasarjoja voidaan taulukot tehdä joko kunkin vuoden aluejaon mukaan tai päivittäen aluejakoa takautuvasti viimeisen vuoden tilastoja vastaavaksi. Taulukoissa ilmoitetaan aina mitä aluejaotusta on käytetty.

Väestötietoja on saatavilla vuodesta 1749 lähtien. Vuodesta 1865 lähtien on julkaistu seurakunnittaisia väestömääriä ja vuodesta 1880 kunnittaisia väestömääriä. Papiston kymmenvuotistauluista on saatavilla väestön ikä-, siviilisäätö- ja kielitietoja seurakunnittain vuoteen 1940 asti. Kunnittain nämä tiedot ovat vuodesta 1950 kymmenvuosittain väestölaskentoihin perustuen. Vuosittain kunnittaisia väestön ikätietoja sekä siviilisäätö- ja kielitietoja on saatavissa vuodesta 1970 alkaen.

Maksuttoman StatFin tietokannan aikasarjat alkavat vuodesta 1865, kunnittain vuodesta 1980.

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Tilastokeskuksen muissa tilastoissa pohjatietona väestön osalta käytetään väestötilaston aineistoa. Näin ollen Tilastokeskuksen eri tilastot täsmäävät väestötietojen suhteen.

Väestörekisterikeskus julkistaa asukasluvut kuukausittain. Luvut poikkeavat Tilastokeskuksen kuukausittaisista ennakkotilastoista. Väestörekisterikeskus julkistaa rekisteritilanteen kuun vaihtuessa. Tilastokeskus odottaa muutosilmoituksia kaksi viikkoa kuun loputtua ennen kuin tekee ennakkotilaston edellisen kuun lopun tilanteesta.

Lisätietoja

Markus Rapo 029 551 3238
Vastaava tilastojohtaja:
Riitta Harala
vaesto.tilasto@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi
Lähde: Väestörakenne 2013, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

*Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 029 551 2220
www.tilastokeskus.fi*

*Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi*

*ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1797-5379 (pdf)*